

Forhøjet risiko for demens blandt brugere af opioider

Stærke smerter behandles indimellem med opioider. Nu viser forskning fra Nationalt Videnscenter for Demens og Aarhus Universitet, at der er en forhøjet risiko for demens blandt personer, som har fået store mængder af denne behandling.

Ny forskning fra Nationalt Videnscenter for Demens og Aarhus Universitet viser, at der er en forhøjet risiko for demens blandt personer, som har fået store mængder opioider.

Opioider virker i hjernen og [rygmarven](#) ved at blokere smertesignaler, og derfor får mange danskere ordineret den stærke smertestillende medicin af deres læge, fordi de fx har kroniske rygsmerter. Det mest brugte opioid i Danmark er *tramadol*, der fx findes i lægemidlerne Tradolan® og Dolol®.

I det nye studie ser forskere fra Nationalt Videnscenter for Demens på Rigshospitalet og Aarhus Universitet nærmere på sammenhængen mellem brugen af opioider og risikoen for at få en demenssygdom. Studiet er netop udgivet i det anerkendte tidsskrift *JAMA Network Open*.

Ved hjælp af de danske sundhedsregistre har forskerne undersøgt den voksne befolkning i Danmark over en periode på ca. 20 år og fundet en forøget forekomst af demens blandt personer, som har fået store mængder af opioider.

Forskerne fandt, at den forhøjede risiko for demens gjaldt for personer, som havde modtaget en mængde opioid svarende til minimum 90 dages behandling med standard dosis. For personer, som modtog en lavere opioidmængde end dette, var der ikke overbevisende højere risiko for demens.

Nærmere bestemt viste studiet, at risikoen for demens var øget med ca. 20 %, men forskerne understreger, at man ikke ved, om det er opioiderne i sig selv, der øger risikoen for demens.

Da det er et observationsstudie, kan vi ikke med sikkerhed afgøre, om det er medicinen i sig selv eller andre faktorer, som fører til den øgede risiko for demens.

Læge og ph.d.-studerende fra Nationalt Videnscenter for Demens og Københavns Universitet
Nelsan Pourhadi

”Da det er et observationsstudie, kan vi ikke med sikkerhed afgøre, om det er medicinen i sig selv eller andre faktorer, som fører til den øgede risiko for demens. Tidligere eksperimentelle studier har vist, at opioider muligvis kan udløse Alzheimer-relaterede hjerneforandringer. Således er der en mulig biologisk plausibilitet mellem brug af medicinen og demens, men vi kan ikke udelukke, at ukendte faktorer såsom genetik eller livsstil har haft indflydelse på resultaterne,” forklarer læge og ph.d.-studerende fra Nationalt Videnscenter for Demens og Københavns Universitet, Nelsan Pourhadi.

Man ved fra tidligere studier, at opioider kan påvirke hjernen, herunder hukommelsen, mens man modtager behandlingen, men man formoder, at disse bivirkninger langt hen ad vejen forsvinder igen. Men der mangler viden om, hvorvidt opioider kan påvirke hjernen permanent og forhøje risikoen for demens.

Brugen af opioider er i særdeleshed udbredt i Nordamerika, hvor der er en decideret *opioidkrise*. Det er der dog ikke i Europa, men Danmark er faktisk et af de europæiske lande med allerhøjest opioidforbrug. I 2023 indløste omkring 350.000 danskere recepter på opioider. Dette står i kontrast til, at der mangler evidens for, at behandling med opioider kan afhjælpe kroniske smerter og øge livskvaliteten, forklarer Nelsan Pourhadi.

Vores undersøgelse bidrager med ny viden om et vigtigt emne og til forståelsen af opioiders indflydelse på hjernen

Læge og ph.d.-studerende fra Nationalt Videnscenter for Demens og Københavns Universitet
Nelsan Pourhadi

”Vores undersøgelse bidrager med ny viden om et vigtigt emne og til forståelsen af opioiders indflydelse på hjernen, men der er behov for mere forskning på området for at forstå, om der er en årsagssammenhæng mellem brug af opioider og risiko for demens. På grund af risikoen for bivirkninger, er det dog vigtigt at forbeholde medicinen til patienter, hvor der er et lægefagligt grundlag for behandlingen, ligesom det er vigtigt, at man ikke ændrer eller stopper sin medicinske behandling på eget initiativ, men derimod taler med den behandlende læge,” understreger Nelsan Pourhadi.

[Læs det nye studie her.](#)

Oprettet: 18. november 2024